
KYSELYLOMAKE

Tämä kyselylomake on osa Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa

FSD1214 Opettajiin kohdistuva häirintä ja väkivalta 1997

Kyselylomaketta hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

QUESTIONNAIRE

This questionnaire is part of the following dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive:

FSD1214 Finnish Teacher Victimization 1997

If this questionnaire is used or referred to in any publication, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

LIITE 2 vuoden 1997 opettajakyselyn lomake

Hyvä yläasteen opettaja

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos käynnisti 1995 nuorisoriikollisuuden tutkimushankkeen. Siihen liittyviä mittauksia tehdään 45 eri puolilla Suomea sijaitsevalla yläasteella. Koulut on arvottu oppilaitosrekisteristä.

Tämä kysely on suunnattu kaikille tutkimuskoulujen yläasteen opettajille, joita on yhteensä noin 1400. Kyselyn tavoitteena on kerätä tietoa opettajien kasvatus- ja kontrollinäkemuksista sekä siitä, ovatko opettajat joutuneet oppilaiden taholta tulevan väkivallan kohteeksi.

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos on oikeusministeriön alainen tutkimuslaitos, jonka tehtävänä on harjoittaa puolueetonta oikeuspoliittista tutkimusta.

Lomakkeeseen vastataan nimettömästi! Tiedot käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti. Älä kirjoita nimeäsi kyselylomakkeeseen. Toivomme, että mahdollisimman moni opettaja vastaisi kyselyyn, jotta sen tulokset olisivat luotettavia.

Opetushallitus ja Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ovat tutustuneet kyselylomakkeeseen ja suosittelevat tutkimukseen osallistumista.

Palauta kyselylomake täytettynä ja kuoreen suljettuna omassa koulussasi olevalle tutkimuksen yhteyshenkilölle **15.5.1997 mennessä**.

Kiitos avustasi!

Janne Kivivuori
VTT
Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos
PL 1200
00100 Helsinki
puh. 09-1825 7858

Heini Kainulainen
oikeust. yo
Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos
PL 1200
00100 Helsinki
puh. 09-1825 7877

Tutkimuslaitoksen aseman määrittelevä laki alkaa seuraavasti: 1 § Oikeuspoliittisen tutkimuksen harjoittamista varten on oikeusministeriön alainen oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. Tutkimuslaitoksen tehtävänä on harjoittaa puolueetonta oikeuspoliittista tutkimusta ottaen huomioon lainvalmistelutyön vaatimat tutkimukset ja selvitykset sekä suorittaa sille asetuksella määrätyt tehtävät" (Laki oikeuspoliittisesta tutkimuslaitoksesta 51/74).

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos
OPETTAJAKYSELY 1997

1. Koulu: _____

2. Sukupuoli:

- 1 nainen
- 2 mies

3. Syntymävuosi:

4. Kuinka monta vuotta olet toiminut käytännön opetustyössä?

_____ vuotta.

5. Ympäri ne yläasteen luokkatasot, joita olet lukuvuoden 1996-7 aikana opettanut:

7 8 9 10

6. Kuinka kaukana koulusta asut? Arvioi matka suurin piirtein (esim. 500 metriä, 3 km).

7. Näetkö työmatkallasi ilkeiden merkkejä, esimerkiksi graffiteja tai muita piirroksia, rikottuja vahingoitettuja pysäkkikatoksia, katuvaloja, ikkunoita, istuimia, istutuksia tai muuta vastaavaa?

- 1 en näe lainkaan
- 2 näen vähän
- 3 näen jonkin verran
- 4 näen melko paljon
- 5 näen paljon

Seuraavassa on joukko väitteitä. Oletko samaa vai eri mieltä? Vastaa rengastamalla mielipiteesi mukainen kohta.

8. Kansalaistottelemattomuus (vallitsevan lainsäädännön vastainen toiminta) on oikeutettua, jos siten voidaan suojella luontoa.

- 1 täysin samaa mieltä
- 2 jokseenkin samaa mieltä
- 3 vaikea sanoa
- 4 jokseenkin eri mieltä
- 5 täysin eri mieltä

9. Murrosiän aikana nuorten ajoittainen lainvastainen toiminta on normaalia.

- 1 täysin samaa mieltä
- 2 jokseenkin samaa mieltä
- 3 vaikea sanoa
- 4 jokseenkin eri mieltä
- 5 täysin eri mieltä

10 Ongelmakodista tuleva nuori on tehnyt rikoksen. Mielestäni häntä pitää rangaista lievemmin kuin nuorta, jolla on paremmat kotiolo.

- 1 täysin samaa miellä
- 2 jokseenkin samaa mieltä
- 3 vaikea sanoa
- 4 jokseenkin eri mieltä
- 5 täysin eri mieltä

11. Nuorta, joka tekee rikoksen humalassa, on rangaistava lievemmin kuin nuorta, joka tekee saman rikoksen selvin päin.

- 1 täysin samaa mieltä
- 2 jokseenkin samaa miellä
- 3 vaikea sanoa
- 4 jokseenkin eri miellä
- 5 täysin eri mieltä

12. Nuorisirikollisuus vähenee vain, jos koko yhteiskuntaa muutetaan.

- 1 täysin samaa miellä
- 2 jokseenkin samaa mieltä
- 3 vaikea sanoa
- 4 jokseenkin eri mieltä
- 5 täysin eri mieltä

13. Nuorten tekemät rikokset johtuvat usein mielenterveyden häiriöistä.
- 1 täysin samaa mieltä
 - 2 jokseenkin samaa mieltä
 - 3 vaikea sanoa
 - 4 jokseenkin eri miellä
 - 5 täysin eri miellä
14. Nuoret rikkoivat turkisliikkeen ikkunan, koska he halusivat puolustaa tarhakettujen oikeuksia Mielestäni nuoret tekivät oikein.
- 1 täysin samaa mieltä
 - 2 jokseenkin samaa miellä
 - 3 vaikea sanoa
 - 4 jokseenkin eri mieltä
 - 5 täysin eri mieltä
15. On ymmärrettävää, että nuorien luova toiminta johtaa joskus laittomuuksiin.
- 1 täysin samaa mieltä
 - 2 jokseenkin samaa mieltä
 - 3 vaikea sanoa
 - 4 jokseenkin eri mieltä
 - 5 täysin eri mieltä
16. Lakia rikkova nuori viestittää pahaa oloaan.
- 1 täysin samaa mieltä
 - 2 jokseenkin samaa mieltä
 - 3 vaikea sanoa
 - 4 jokseenkin eri mieltä
 - 5 täysin eri mieltä
17. Kerrostalon omistaja piti taloa tyhjänä. Asunnottomat nuoret valtasivat sen käyttöönsä. Mielestäni nuoret tekivät väärin. He loukkasivat omistajan oikeutta.
- 1 täysin samaa mieltä
 - 2 jokseenkin samaa mieltä
 - 3 vaikea sanoa
 - 4 jokseenkin eri mieltä
 - 5 täysin eri mieltä

23. Seuraavassa on lueteltu joukko peruskoulutukselle asetettuja tavoitteita. Miten ne toteutuvat nykymuotoisessa peruskoulutuksessa? Mitä itse niistä ajattelet?

Aseta tavoitteet tärkeysjärjestykseen kahdella tavalla: ensin niin, että arvioit tavoitteiden toteutumista nykyään yleensä Suomen peruskouluissa; sitten niin, että kuvaat järjestyksen, jota itse pidät ihanteellisenä ja oikeana. Jos siis nykytila on mielestäsi hyvä, molempiin sarakkeisiin tulee sama järjestys.

Käytä järjestyslukuja 1-6 seuraavasti:

- 1 = tärkein tavoite
- 2 = seuraavaksi tärkein tavoite
- ...
- 6 = vähiten tärkein tavoite

Kysymyksen ideana ei ole se, että "alemmas priorisoidut" tavoitteet olisivat vastaajan mielestä "huonoja". Tarkoitus on asettaa tässä esitetyt tavoitteet keskenään järjestykseen suhteessa vastaajan käsityksiin *koulun* tehtävistä ja resursseista.

nykytila	kasvatustavoite	oma ehdotukseni
___	sukupuolten välinen tasa-arvo	___
___	tietojen välittäminen oppilaille	___
___	persoonallisuuden ja luovuuden kehittäminen	___
___	luonnonsuojelu ja ekologiset arvot	___
___	kansallinen kulttuuri ja arvot	___
___	vastuuntuntoisuus ja hyvät tavat	___

18. Nuorten rikokset ovat mitättömiä verrattuna talousrikollisten ja keinottelijoiden tekoihin.

- 1 täysin samaa mieltä
- 2 jokseenkin samaa mieltä
- 3 vaikea sanoa
- 4 jokseenkin eri mieltä
- 5 täysin eri miellä

19. On yksilön omasta tahdosta kiinni, ryhtyykö hän rikolliseksi vai ei.

- 1 täysin samaa mieltä
- 2 jokseenkin samaa mieltä
- 3 vaikea sanoa
- 4 jokseenkin eri mieltä
- 5 täysin eri mieltä

20. Suomeen tullut pakolainen teki rikoksen. Hänen entisessä kotimaassaan teko on sallittu. *Mielestäni häntä pitää rangaista lievemmin kuin saman teon tehnyttä suomalaista.*

- 1 täysin samaa mieltä
- 2 jokseenkin samaa mieltä
- 3 vaikea sanoa
- 4 jokseenkin eri mieltä
- 5 täysin eri mieltä

21. Runsaasti näpistelevän nuoren teot on ymmärrettävä aina myös hätähuutona.

- 1 täysin samaa mieltä
- 2 jokseenkin samaa mieltä
- 3 vaikea sanoa
- 4 jokseenkin eri miellä
- 5 täysin eri mieltä

22. Lain noudattaminen on tärkeämpää kuin luova toiminta.

- 1 täysin samaa mieltä
- 2 jokseenkin samaa mieltä
- 3 vaikea sanoa
- 4 jokseenkin eri mieltä
- 5 täysin eri mieltä

23. Seuraavassa on lueteltu joukko peruskoulutukselle asetettuja tavoitteita. Miten ne toteutuvat nykymuotoisessa peruskoulutuksessa? Mitä itse niistä ajattelet?

Aseta tavoitteet tärkeysjärjestykseen kahdella tavalla: ensin niin, että arvioit tavoitteiden toteutumista nykyään yleensä Suomen peruskouluissa; sitten niin, että kuvaat järjestyksen, jota itse pidät ihanteellisena ja oikeana. Jos siis nykytila on mielestäsi hyvä, molempiin sarakkeisiin tulee sama järjestys.

Käytä järjestyslukuja 1-6 seuraavasti:

- 1 = tärkein tavoite
- 2 = seuraavaksi tärkein tavoite
- ...
- 6 = vähiten tärkein tavoite

Kysymyksen ideana ei ole se, että "alemmas priorisoidut" tavoitteet olisivat vastaajan mielestä "huonoja". Tarkoitus on asettaa tässä esitetyt tavoitteet keskenään järjestykseen suhteessa vastaajan käsityksiin *koulun* tehtävistä ja resursseista.

nykytila	kasvatustavoite	oma ehdotukseni
___	sukupuolten välinen tasa-arvo	___
___	tietojen välittäminen oppilaille	___
___	persoonallisuuden ja luovuuden kehittäminen	___
___	luonnonsuojelu ja ekologiset arvot	___
___	kansallinen kulttuuri ja arvot	___
___	vastuuntuntoisuus ja hyvät tavat	___

24. Jos ajatellaan asiaa 15-vuotiaan nuoren tulevaisuuden kannalta, miten huolestuttavina pidät eri tyyppisiä ongelmia?

Arvioi seuraavia ongelmia siten, että 1 = ei kovin huolestuttavaa, 2 = jonkin verran huolestuttavaa, 3 = huolestuttavaa, 4 = hyvin huolestuttavaa, 5 = erittäin huolestuttavaa.

Lue kohdat läpi ennen kuin vastaat. Jos olet sitä mieltä, että kaikki mainitut ongelmat ovat huolestuttavia, pyri kuitenkin vertailemaan niitä keskenään.

	ei kovin huolestuttavaa	erittäin huolestuttavaa
a. nuori on usein luvatta pois koulusta	1	2 3 4 5
b. nuori on ujo ja välttelee muiden nuorten seuraa	1	2 3 4 5
c. nuori näpistää yksin suklaalevyn kaupasta	1	2 3 4 5
d. nuori näpistää parin muun nuoren kanssa suklaalevyn kaupasta	1	2 3 4 5
e. nuorella on voimakas esiintymispelko	1	2 3 4 5
f. nuori häiritsee opetusta tunnilla	1	2 3 4 5
g. nuori kokeilee hasista kotijuhlissa	1	2 3 4 5
h. nuori on mukana ryhmässä, joka rikkoo pari katulamppua	1	2 3 4 5

25. Mitkä tekijät aiheuttavat ja lisäävät käsityksesi mukaan nuorison lainvastaista.

Lue ensin seuraavat vaihtoehdot läpi. Merkitse sitten kunkin tekijän osalta: 1 = "ei vaikuta" 2 = "on vähäinen vaikutus". 3 = "on vaikutusta". 4 = "on suuri vaikutus" tai 5 = "on erittäin suuri vaikutus".

Yritä käyttää koko skaalaa yhdestä viiteen. Jos olet sitä mieltä, että kaikilla alla olevilla tekijöillä on vaikutusta, niin yritä kuitenkin erotella niiden suhteellista merkitystä nuorisorikollisuuden aiheuttajina!

	ei vaikuta lainkaan			on erittäin suuri vaikutus	
LIIAN SALLIVA KASVATUS	1	2	3	4	5
LIIAN ANKARA KASVATUS	1	2	3	4	5
NUOREN HUONO ASUINYMPÄRISTÖ	1	2	3	4	5
KOULUKURIN HEIKENTYMINEN	1	2	3	4	5
MIELENTERVEYDEN HÄIRIÖT	1	2	3	4	5
LIIAN KORKEA RIKOSOIKEUDELLISEN VASTUUN IKÄRAJA (15 VUOTTA)	1	2	3	4	5
NUORILLE OMINAINEN KOKEILUNHALU	1	2	3	4	5
ALHAINEN KIINNIJÄÄMISRISKI	1	2	3	4	5
RAKENTAVIEN VAPAA-AJAN TOIMINTOJEN PUUTE	1	2	3	4	5
YHTEISKUNTAMORAALIN YLEINEN RAPAUTUMINEN	1	2	3	4	5
MURROSIKÄ	1	2	3	4	5
NUOREN ALHAINEN ÄLYKKYSTASO	1	2	3	4	5
HUONO SEURA	1	2	3	4	5
TEKIJÄ ON ITSE UHRI	1	2	3	4	5
HUONOT KOTIOLOT	1	2	3	4	5
HUUMEIDEN KÄYTTÖ	1	2	3	4	5
ALKOHOLIN KÄYTTÖ	1	2	3	4	5
NUORTEN LIALLINEN YMMÄRTÄMINEN	1	2	3	4	5

Lomakkeen loppuosa käsittelee ongelmatilanteita, joita oppilaat ovat aiheuttaneet opettajalle. Kysymyksiä on seuraavista tilanteista: loukkaava käytös, seksuaalinen häirintä, väkivallan uhka, fyysinen väkivalta ja muu häirintä. Älä ilmoita samaa tapahtumaa useammassa kohdassa.

LOUKKAAVA KÄYTÖS

26. Onko Sinuun koskaan opettajaurasi aikana kohdistunut henkilökohtaisesti loukkaavaa kielenkäyttöä, pilkkaa tai herjaamista oppilaiden taholta?

0 ei —> siirry kysymykseen 33

1 on

27. Onko Sinuun kohdistunut oppilaiden taholta loukkaavaa käytöstä lukuvuoden 1996-7 aikana?

1 ei 2 on, suunnilleen _____ kertaa.

28. Kun Sinuun viimeksi kohdistui loukkaavaa käytöstä oppilaan taholta, oliko oppilas tyttö vai poika?

1 tyttö 2 poika

29. Tekijä oli _____ vuotias ja _____ luokkatasolta (arvioidi, jos et tiedä)

30. Mitkä olivat tapahtuman olosuhteet?

1 oppitunti, selosta: _____

2 välitunti, selosta: _____

3 muuten kouluaikana, selosta _____

4 muu tilanne, mikä: _____

31. Mikä sai oppilaan käyttäytymään loukkaavalla tavalla? _____

32. Saiko oppilas teostaan jonkin seuraamuksen?

1 ei

2 sai, minkä: _____

SEKSUAALINEN HÄIRINTÄ

33. Onko Sinuun koskaan opettajaurasi aikana kohdistunut oppilaan taholta seksuaalista häirintää?

- 0 ei —> siirry kysymykseen 40
1 on
-

34. Onko Sinuun kohdistunut oppilaiden taholta seksuaalista häirintää lukuvuoden 1996-7 aikana?

- 1 ei 2 on. _____ kertaa.

35. Kun Sinuun viimeksi kohdistui seksuaalista häirintää oppilaiden taholta, oliko häiritsevä oppilas tyttö vai poika?

- 1 tyttö 2 poika

36. Tekijä oli _____-vuotias ja _____ luokkatasolta (arvioi, jos et tiedä).

37. Mitkä olivat tapahtuman olosuhteet?

1 oppitunti, selosta: _____

2 välitunti, selosta: _____

3 muuten koulu aikana, selosta: _____

4 muu tilanne, mikä: _____

38. Millaisesta häirinnästä oli kysymys? _____

39. Saiko oppilas teostaan jonkin seuraamuksen?

1 ei

2 sai. minkä: _____

FYYSISEN VÄKIVALLAN UHKA

40. Oletko koskaan opettajaurasi aikana kokenut oppilaan uhkaavan Sinua fyysisellä väkivallalla?

- 0 en ole —> siirry kysymykseen 49
1 olen

41. Onko oppilas uhannut Sinua fyysisellä väkivallalla lukuvuoden 1996-7 aikana?

- 1 ei 2 on, _____ kertaa.

42. Kun viimeksi näin tapahtui, oliko uhkaavasti käyttäytynyt oppilas tyttö vai poika?

- 1 tyttö 2 poika

43. Uhkasiko oppilas Sinua jollakin aseella?

- 1 ei 2 kyllä, millä: _____

44. Tekijä oli _____-vuotias ja _____ luokkatasolta (arvioi, jos et tiedä).

45. Mitkä olivat tapahtuman olosuhteet

1 oppitunti, selosta: _____

2 välitunti, selosta: _____

3 muuten kouluaikana, selosta _____

4 muu tilanne, mikä: _____

46. Mikä sai oppilaan käyttäytymään uhkaavasti? _____

47. Arvioisitko, että oppilaan teko heijasti hänen mielenterveysongelmiaan?

- 1 en 2 kyllä, hän on ollut hoidossa
3 arvioisin niin, vaikken tiedä, onko hän ollut hoidossa 4 en osaa arvioida

48. Saiko väkivallalla uhannut oppilas teostaan jonkin seuraamuksen?

- 1 ei 2 sai. minkä: _____

FYYSINEN VÄKIVALTA

49. Onko Sinuun koskaan opettajaurasi aikana kohdistunut oppilaan taholta fyysistä väkivaltaa?

0 ei → siirry kysymykseen 59

1 on

50. Onko Sinuun kohdistunut oppilaiden taholta fyysistä väkivaltaa lukuvuoden 1996-7 aikana?

1 ei 2 on. _____ kertaa.

51. Kun Sinuun **viimeksi** kohdistui fyysistä väkivaltaa oppilaiden taholta, jouduitko hakeutumaan terveydenhoitajan tai lääkärin hoitoon?

1 en 2 jouduin

52. Oliko siinä (tuoreimmassa) tapauksessa väkivaltainen oppilas tyttö vai poika?

1 tyttö 2 poika

53. Tekijä oli ___-vuotias ja ____ . luokkatasolta (arvioi, jos et tiedä).

54. Käyttikö väkivaltainen oppilas jotakin asetta?

1 ei 2 kyllä, mitä: _____

55. Mitkä olivat tapahtuman olosuhteet?

1 oppitunti, selosta: _____

2 välitunti, selosta: _____

3 muuten kouluaikana, selosta: _____

4 muu tilanne, mikä: _____

56. Mikä sai oppilaan käyttäytymään väkivaltaisesti?.

57. Arvioisitko, että oppilaan teko heijasti hänen mielenterveysongelmiaan?

1 en

2 kyllä, hän on ollut hoidossa

3 arvioisin niin. vaikken tiedä, onko hän ollut hoidossa

4 en osaa arvioida

58. Saiko väkivaltainen oppilas teostaan jonkin seuraamuksen?

1 ei 2 sai. minkä _____

MUU HÄIRINTÄ

59. Ovatko oppilaat koskaan opettajaurasi aikana kohdistaneet Sinuun muuta häirintää? (esim. asuntoon tai muuhun omaisuuteen kohdistuva ilkeävalta, opettajan lasten kiusaaminen, kotirauhan häirintä jne.).

0 ei —> lomake päättyy

1 on

60 Onko Sinuun kohdistunut häirintää lukuvuoden 1996-7 aikana?

1 ei

2 on, _____ kertaa.

61. Kun Sinuun viimeksi kohdistui häirintää oppilaiden taholta, teko oli

1 asuntoosi kohdistunut vahingonteko

2 autoosi kohdistunut vahingonteko

3 muuhun omaisuuteen kohdistunut vahingonteko

4 häirintäsoitto kotiisi

5 lapseesi kohdistunut (henkinen tai fyysinen) kiusaaminen

6 muuhun sukulaiseesi kohdistunut (henkinen tai fyysinen) kiusaaminen

7 muu teko, mikä: _____

62. Kyseisen teon teki

1 tyttö

2 poika

3 kaksi tai useampi tyttöä

4 kaksi tai useampi poikaa

5 sekaryhmä

6 en tiedä

63 Tekijä oli _____ -vuotias ja _____ luokkatasolta (arvioi, jos et tiedä; jos kyseessä oli ryhmä, arvioi enemmistön tai päävastuullisen ikä ja luokkataso; jätä kohta tyhjäksi, jos arviointi on mahdotonta).

64. Saiko oppilas (tai oppilaat) teostaan jonkin seuraamuksen?

1 ei

2 sai, minkä: _____

KIITOS OSALLISTUMISESTASI!

Tiedot ovat nimettömiä ja luottamuksellisia.

Palautus koulusi yhteyshenkilölle 15.5.1997 mennessä.